

การวิเคราะห์คุณค่าและบทบาทของวัดในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนไทย:
กรณีศึกษาวัดไทยลอสแอนเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา

วิชัย นนทการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาพัฒนศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
พฤษภาคม 2552

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้
พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ วิชัย นนทการ ฉบับนี้แล้ว เป็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีวรรณ มีคุณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมหมาย แจ่มกระจ่าง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์วราณี รูปนวงค์สานติ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีวรรณ มีคุณ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมหมาย แจ่มกระจ่าง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี เข้มกลีกร)

วันที่ 10 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2552

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณาของศาสตราจารย์ ดร. ศรีวรรณ มีคุณ
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร. สมหมาย แจ่มกระจ่าง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณา
ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน
และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้
 ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์วณิฐา ปานวงศ์สำนัก ประธานกรรมการสอบ
วิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร์ ศรีตันเรืองชัย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณา
ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ พระราชธรรมวิเทศ หัวหน้าสงฆ์วัดไทยลอสแอนเจลิสที่เมตตาให้
ผู้วิจัยได้มีโอกาสเก็บรวบรวมข้อมูล พระครูเกษมศาสนวิเทศ เขมปทีโป รองหัวหน้าสงฆ์วัดไทย
ลอสแอนเจลิส ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์การศึกษาวิจัย พระครูสุเมธธรรมวงศ์ สมนนฺตสุโข
พระครูใหญ่โรงเรียนพุทธศาสนาวันไทยลอสแอนเจลิส และคณะสงฆ์ วัดไทยลอสแอนเจลิสทุกรูป
ที่ให้ความร่วมมือต่อผู้วิจัยในเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ ครูอาสาสมัคร โรงเรียนพุทธศาสนาวันไทยลอสแอนเจลิส ทั้งครูอาสาสมัคร
ท้องถิ่นและครูอาสาสมัครจากคณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา
2551-2552 ทุกท่านและเจ้าหน้าที่อาสาสมัครในส่วนต่าง ๆ ในวัด ตลอดจนนักเรียนและผู้ปกครอง
ของโรงเรียนวัดไทยลอสแอนเจลิสทุกคนที่ให้ความร่วมมือต่อผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเป็นอย่างดี
คุณค่าและประโยชน์ของงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา
มารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาและความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

วิชัย นนทการ

48926288: สาขาวิชา: พัฒนศึกษา; ศศ.ม. (พัฒนศึกษา)

คำสำคัญ: คุณค่า/ บทบาท/ แหล่งเรียนรู้ชุมชน/ วัดไทยลอสแอนเจลิส

วิจัย นนทการ: การวิเคราะห์คุณค่าและบทบาทของวัดในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนไทย: กรณีศึกษาวัดไทยลอสแอนเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา (ANALYSIS VALUES AND ROLES OF TEMPLE AS THAI COMMUNITY LEARNING RESOURCES: A CASE STUDY OF WAT THAI OF LOS ANGELES, UNITED STATES OF AMERICA) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ศรีวรรณ มีคุณ, Ph.D., สมหมาย แจ่มกระจ่าง, Ph.D. 291 หน้า, ปี พ.ศ. 2552.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและจำแนกประเภทของแหล่งเรียนรู้ในวัดไทยลอสแอนเจลิส วิเคราะห์คุณค่าและบทบาทของวัดไทยลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนไทยและต่างชาติ และเสนอแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาวัดไทยลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนไทย โดยวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกชนิดข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. วัดไทยลอสแอนเจลิสมีความพร้อมสมบูรณ์ในการเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของชุมชนชาวไทยและชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งพบว่าวัดแห่งนี้ได้ทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน 4 ประเภท ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล แหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ประเภทประเภทกิจกรรม และแหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่

2. วัดไทยลอสแอนเจลิสมีคุณค่าและบทบาทสำคัญต่อบุคคล ชุมชน และประเทศไทย และประเทศสหรัฐอเมริกา 5 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านการศึกษา ด้านประเพณีและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการท่องเที่ยว

3. แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาวัดในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนไทยในต่างประเทศได้แก่ การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การทำกิจกรรมต่าง ๆ ของวัดในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น มีการปรับปรุง ซ่อมบำรุงสิ่งก่อสร้างสำคัญที่มีอยู่ในวัด และการพัฒนาบุคลากรในด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้การดำเนินการเผยแพร่พระพุทธศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีไทยได้ดำรงอยู่สืบไป

48926288: MAJOR: DEVELOPMENT STUDIES; M.A. (DEVELOPMENT STUDIES)

KEYWORDS: VALUES/ ROLES/ COMMUNITY LEARNING RESOURCES/ TEMPLE/
WAT THAI OF LOS ANGELES

WICHAI NONTAKAN: ANALYSIS VALUES AND ROLES OF TEMPLE AS
THAI COMMUNITY LEARNING RESOURCES: A CASE STUDY OF WAT THAI OF LOS
ANGELES, UNITED STATES OF AMERICA. THESIS ADVISOR: SRIWAN MEEKHUN,
Ph.D., SOMMAI JAMKRAJANG, Ph.D. 291 P. 2009.

The research has the following objectives: 1) To study and classify the kind of community learning resources in Wat Thai of Los Angeles. 2) To analyze the values and roles of Wat Thai of Los Angeles as Thai and community foreign learning resource. 3) To recommend how to conserve and develop Wat Thai of Los Angeles as Thai community resources. This study was a qualitative research using focus group collected by studied of document, interview, non-participant observation, participant observation, Content analysis technique was employed, analyze the data.

The summaries of finding were at follows:

1. Wat Thai of Los Angeles is valued as a learning resources to Thai communities and foreigners. Thai temple has found as a resource of learning including; person, media, and place.
2. Wat Thai of Los Angeles is valued as its impacted on the Thais and foreigners: society, education, culture, economy and tourism.
3. The propose to conserve and develop Wat Thai of Los Angeles as Thai community learning resources are communication and activities in many more from such as improve and rejuvenate the temple construction and in service training in English for the human resources development in order to maintain Buddhism culture and tradition.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ณ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเรื่องคุณค่า.....	9
ความหมายของคุณค่า.....	9
ธรรมชาติของคุณค่า.....	10
ประเภทของคุณค่า.....	11
ลักษณะการตัดสินใจคุณค่า.....	14
การวิเคราะห์การตัดสินใจคุณค่า.....	15
แนวคิดเรื่องคุณค่าของวัด.....	16
แนวคิดเรื่องบทบาท.....	19
แนวคิดเรื่องบทบาทของวัด.....	22
แนวคิดเรื่องแหล่งเรียนรู้ของชุมชน.....	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ความหมายของชุมชน.....	33
ความหมายของแหล่งเรียนรู้ของชุมชน.....	34
ประเภทของแหล่งเรียนรู้.....	36
ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้.....	40
แนวคิดเรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	42
พระพุทธศาสนาในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	42
การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของชาวไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา พ.ศ.2523.....	45
ข้อมูลพื้นฐานของวัดไทยลอสแอนเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	47
วัดไทยกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในสหรัฐอเมริกา.....	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
งานวิจัยในประเทศ.....	59
งานวิจัยต่างประเทศ.....	71
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
แหล่งที่มาของข้อมูล.....	75
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
การนำเสนอผลการวิจัย.....	76
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล.....	77
แหล่งเรียนรู้ประเภทประเภทสื่อ วัสดุ อุปกรณ์.....	85
แหล่งเรียนรู้ของชุมชนประเภทกิจกรรม.....	89
แหล่งเรียนรู้ของชุมชนประเภทสถานที่.....	137
วิเคราะห์บทบาทและคุณค่าของวัด.....	166
บทบาทและคุณค่าของวัดด้านการศึกษา.....	179

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บทบาทของวัดด้านประเพณีและวัฒนธรรม.....	191
บทบาทของวัดด้านเศรษฐกิจ.....	197
บทบาทของวัดด้านการท่องเที่ยว.....	204
แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาวัดในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชน.....	212
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	215
สรุปผลการวิจัย.....	216
อภิปรายผล.....	219
ข้อเสนอแนะ.....	235
บรรณานุกรม.....	237
ภาคผนวก.....	251
ภาคผนวก ก.....	252
ภาคผนวก ข.....	259
ภาคผนวก ค.....	273
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	291

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	รายชื่อพระภิกษุสงฆ์ในวัดไทยลอสแอนเจลิส ประจำปี พ.ศ. 2552.....	274
2	รายชื่อครูอาสาสมัครท้องถิ่นวัดไทยลอสแอนเจลิส ประจำปีการศึกษา 2551-2552.....	281
3	รายชื่อครูอาสาสมัคร คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ประจำปีการ 1 ปี) ประจำปีการศึกษา 2551-2552.....	286
4	รายชื่อครูอาสาสมัคร คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ภาคฤดูร้อน) ประจำปีการศึกษา 2551.....	288

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 พระสงฆ์นำพุทธศาสนิกชนทำวัตรเย็น.....	79
2 ครูอาสาสมัครและนักเรียนเวียนเทียนรอบอุโบสถศาลาเนื่องในวันมาฆบูชา.....	82
3 จุดแจกหนังสือ เอกสาร วารสาร จุลสาร แผ่นปลิว และแผ่นพับ.....	86
4 หนังสือพิมพ์ไทยทาวน์ยูเอสเอ็นวีส์ (ออนไลน์).....	87
5 เว็บไซต์วัดไทยลอสแอนเจลิส.....	88
6 ตักบาตรในวันอาสาฬหบูชา.....	91
7 การตักบาตรต้นเดือน.....	93
8 การมอบเกียรติบัตรให้กับพ่อดีเด่นเนื่องในวันพ่อแห่งชาติ.....	95
9 การถวายพานพุ่มโดยตัวแทนสภาสตรีไทย แห่งแคลิฟอร์เนียภาคใต้.....	96
10 พิธีถวายบังคมพระบรมรูปสมเด็จพระปิยมหาราช.....	98
11 การประกวดนางนพมาศในวันสงกรานต์ปี พ.ศ. 2552.....	99
12 งานทอดกฐินพระราชทาน.....	100
13 งานวันลอยกระทง.....	102
14 การทำพิธีทางศาสนาในวันขึ้นปีใหม่.....	104
15 พุทธศาสนิกชนนำเครื่องสังฆทานถวายพระสงฆ์ที่วัดไทยลอสแอนเจลิส.....	105
16 วันภาษาไทยแห่งชาติปี พ.ศ. 2551.....	109
17 กีฬาสีสัมพันธ์และวันครอบครัว.....	110
18 กงสุลใหญ่ นครลอสแอนเจลิสเป็นประธานเปิดงานวันเด็กแห่งชาติ.....	113
19 พิธีไหว้ครูของโรงเรียนพุทธศาสนาวันไทยลอสแอนเจลิส.....	114
20 วันมหกรรมดนตรีและนาฏศิลป์ไทย.....	115
21 ครูอาสาสมัครสอนแกะสลักผักและผลไม้กับนักเรียนไทยและต่างชาติ.....	120
22 การอบรมวิปัสสนากรรมฐาน.....	124
23 วันพระธรรมราชานุวัตร.....	127
24 งานมุทิตาสักการะพระราชธรรมวิเทศ.....	129
25 วันพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์.....	130

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
26 การบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน.....	133
27 งานอุปสมบท.....	134
28 งานมงคลสมรสที่จัดขึ้นที่วัดไทยลอสแอนเจลิส.....	135
29 อุโบสถศาลาวัดไทยลอสแอนเจลิส.....	137
30 ศาลาพระธรรมราชานุวัตร (หลวงเตี้ย).....	142
31 ศาลาสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) วัดไทยลอสแอนเจลิส.....	146
32 ห้องสมุดวัดไทยลอสแอนเจลิส.....	148
33 พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (จำลอง).....	150
34 อนุสาวรีย์พระธรรมราชานุวัตร (หลวงเตี้ย).....	152
35 อนุสาวรีย์รูปเหมือนนายพูนศักดิ์ ฆอ โสคติกุล.....	157
36 ศาลเจ้าแม่กวนอิม.....	161
37 ศาลพระพุทธรูปหินอ่อน.....	164